C/2026/3914

1.9.2026.

PREPORUKA VIJEĆA

od 10. srpnja 2026.

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Belgije

(C/2026/3914)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ([2]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263 navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka.

(2) Komisija je 25. studenoga 2025. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., u kojem Belgija nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja ([3]), Preporuku za preporuku Vijeća o ljudskom kapitalu u Europskoj uniji te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2026., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načela europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 21. travnja 2026. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([4]), a 9. ožujka 2026. Zajedničko izvješće o zapošljavanju i Preporuku o ljudskom kapitalu.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).
([2]) Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).
([3]) SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.
([4]) SL C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost Unije u sljedećih pet godina. U njemu je utvrđeno da su tri imperativa preobrazbe – inovacije, dekarbonizacija i konkurentnost te sigurnost – ključni stupovi održivog gospodarskog rasta. Otkako je objavljen, Kompas konkurentnosti služi kao temelj za rad u sklopu europskog semestra, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica EU-a sa strateškim ciljevima EU-a i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(4) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2026. razvijati usporedno sa završnom fazom provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost ([5]). Planovi za oporavak i otpornost, uz financiranje u okviru kohezijske politike, bili su ključni za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer su ti planovi morali djelotvorno odgovoriti na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedine zemlje izdanima u nedavnim ciklusima, a u programima financiranima u okviru europske kohezijske politike morale su se uzeti u obzir te preporuke. Kako se Mehanizam za oporavak i otpornost bliži kraju, i dalje je ključno nastaviti s reformama i ulaganjima koji primaju potporu i provode se u okviru tog mehanizma te ih nadograđivati, posebno one koji doprinose svladavanju izazova utvrđenih u preporukama za pojedine zemlje.

(5) Komisija je 3. lipnja 2026. objavila Izvješće za Belgiju za 2026. U njemu je ocijenjen napredak Belgije u smislu preporuka koje su joj upućene 2025. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Belgije. Na temelju te analize u navedenom su izvješću utvrđeni najhitniji izazovi s kojima se Belgija suočava. Ocijenjen je i napredak Belgije u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(6) Vijeće je 20. lipnja 2025. na temelju ocjene i preporuke Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Belgije ([6]). Plan se odnosi na razdoblje od 2025. do 2029. i sedmogodišnju fiskalnu prilagodbu. Vijeće je preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 3,6 % u 2025., 2,5 % u 2026., 2,5 % u 2027., 2,1 % u 2028. i 2,1 % u 2029., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2024., od 3,6 % u 2025., 6,1 % u 2026., 8,8 % u 2027., 11,1 % u 2028. i 13,4 % u 2029. Te maksimalne stope rasta neto rashoda za razdoblje 2025. – 2029. podudaraju se s korektivnim kretanjem koje je Vijeće preporučilo 20. lipnja 2025. na temelju članka 126. stavka 7. UFEU-a s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([7]). Na temelju Komisijine ocjene djelotvornih mjera od 3. lipnja 2026. ([8]), postupak u slučaju prekomjernog deficita za Belgiju je u mirovanju.

([5]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([6]) Preporuka Vijeća od 20. lipnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Belgije (SL C, C/2025/3698, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([7]) Preporuka Vijeća s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Belgiji, donesena 20. lipnja 2025. Svi dokumenti koji se odnose na postupak u slučaju prekomjernog deficita za Belgiju dostupni su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Belgium_en.

([8]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket”, COM(2026) 200 final.

(7) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je pozvala države članice da koordinirano zatraže aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu ([9]) a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Belgije Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Belgiji dopušta odstupanje od preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([10]). Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Belgiji omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećanje rashoda za obranu ne ugrozi fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

(8) Belgija je 30. travnja 2026. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku za 2026. ([11]) u kojem izvješćuje o poštovanju preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda, provedbi reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe te provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama koje su joj upućene u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Belgije o napretku postignutom u provedbi njezina plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241. Izvješće o mjerama poduzetima u okviru postupka u slučaju prekomjernog deficita uključeno je u godišnje izvješće o napretku.

(9) Rast realnog BDP-a u 2025. iznosio je 1,0 %, a inflacija mjerena HIPC-om 3,0 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,7 % u 2026. i za 0,9 % u 2027., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 3,4 % u 2026. i 2,6 % u 2027.

(10) Prema podacima Eurostata ([12]) deficit opće države u Belgiji se s 4,4 % BDP-a u 2024. povećao na 5,2 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita u 2025. uglavnom je posljedica nižih prihoda od izravnih poreza, posebno od korporacija, i većih rashoda za obranu. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se deficit od 5,2 % BDP-a u 2026. i 5,4 % BDP-a u 2027. Unatoč mjerama konsolidacije za ograničavanje tekuće potrošnje i kumulativnog rasta neto rashoda ispod preporučenog maksimuma, očekuje se da će se deficit 2026. stabilizirati samo zbog slabog gospodarskog rasta i većeg plaćanja kamata. Povećanje deficita u 2027. uglavnom je posljedica većih rashoda za obranu i plaćanja kamata.

(11) Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([13]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2025. kontrakcijski, za 0,3 % BDP-a. Predviđa se da će u 2026. i 2027. biti kontrakcijski, za 0,8 % odnosno 0,6 % BDP-a.

([9]) Komunikacija Komisije o financiranju povećanih rashoda za obranu u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, Bruxelles, 19.3.2025., C (2025) 2000 final.

([10]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Belgiji dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3960, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([11]) Godišnja izvješća o napretku za 2026. dostupna su na sljedećoj poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.

([13]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

(12) Prema podacima Eurostata ([14]) dug opće države u Belgiji se sa 103,9 % BDP-a krajem 2024. povećao na 107,9 % BDP-a krajem 2025. Povećanje udjela duga u 2025. uglavnom proizlazi iz visokog primarnog deficita (+ 2,9 postotnih bodova), povoljnog „efekta grude snijega" (- 1,3 postotna boda) i prilagodbe stanja i tokova s učinkom povećanja duga (+ 2,3 postotna boda). Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se povećanje udjela duga u BDP-u na 110,5 % do kraja 2026. i daljnje povećanje na 112,8 % do kraja 2027. Povećanje udjela duga u 2026. i 2027. uglavnom proizlazi iz visokih primarnih deficita, dok se povoljan „efekt grude snijega" i prilagodba stanja i tokova s učinkom povećanja duga međusobno prebijaju.

(13) Prema podacima Eurostata ([15]) ukupni rashodi opće države za obranu u Belgiji iznosili su 1,4 % BDP-a u 2025., što odgovara povećanju od 0,5 postotnih bodova BDP-a u odnosu na referentnu godinu 2021. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će u 2026. iznositi 1,6 % BDP-a, što odgovara povećanju od 0,7 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021. ([16])

(14) Unija se nastavlja suočavati s rizicima od poremećaja u opskrbi energijom i povećane nestabilnosti cijena, a stanje dodatno pogoršavaju geopolitičke napetosti koje utječu na globalna tržišta nafte i plina. Iskustvo stečeno tijekom energetske krize 2022. i 2023. pokazalo je da opsežne, neciljane mjere podrazumijevaju velike fiskalne troškove i da su društveno i gospodarski neučinkovite. Od izbijanja rata na Bliskom istoku u veljači 2026. Belgija je donijela mjere fiskalne politike za ublažavanje posljedica visokih cijena energije na kućanstva ([17]). To uključuje neciljanu mjeru nadoknade viših troškova goriva poreznim odbitkom za poduzeća koja povećaju naknadu za prijeđenu kilometražu za zaposlenike i ciljanu mjeru nadoknade viših troškova grijanja za ranjiva kućanstava. Očekuje se da će te mjere isteći do 1. srpnja 2026. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2026. predviđa se da će fiskalni trošak tih mjera u 2026. iznositi manje od 0,1 % BDP-a, također i ako se sve te mjere produlje do kraja godine.

(15) Na temelju Komisijinih izračuna neto rashodi u Belgiji povećali su se za 3,7 % u 2025. Rast neto rashoda u 2025. veći je od preporučene maksimalne stope rasta, što odgovara odstupanju od 0,1 % BDP-a na godišnjoj razini. Međutim, uzimajući u obzir povećanje potrošnje za obranu, odstupanje je u granicama fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

(16) Na temelju Komisijinih izračuna predviđa se da će se neto rashodi u Belgiji povećati za 2,0 % u 2026. i kumulativno za 5,8 % u 2025. i 2026. Predviđeni rast neto rashoda u 2026. niži je od preporučenog maksimalnog rasta. Razmatraju li se 2025. i 2026. zajedno, predviđena kumulativna stopa rasta neto rashoda također je niža od preporučene maksimalne stope rasta.

(17) U preporuci kojom se potvrđuje srednjoročni plan Belgije utvrđene su reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe i rokovi njihove provedbe. Uzimajući u obzir informacije koje je Belgija dostavila u svojem godišnjem izvješću o napretku, Komisija smatra da provedba ključnih koraka tih reformi i ulaganja, koji su trebali biti dovršeni do 30. travnja 2026., uglavnom dobro napreduje. Međutim, provedba dijela reformi kasni. Primjerice, parlament je mirovinsku reformu donio 28. svibnja 2026. Porezne reforme, koje su trebale biti dovršene u prvom tromjesečju 2026., provedene su djelomično, a očekuje se da će preostali dijelovi biti dovršeni do srpnja 2026. Dvije reforme za poboljšanje proračunske koordinacije među različitim razinama vlasti, koje su trebale biti dovršene u četvrtom tromjesečju 2025., uglavnom su dogovorene na razini vlade i sada ih je potrebno zakonski propisati, a to se očekuje do kraja 2026. Komisija smatra da je Belgija općenito ispunila svoje obveze na zadovoljavajući način ([18]).

([14]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2026.
([15]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG).
([16]) NATO-ova definicija potrošnje za obranu razlikuje se od definicije iz klasifikacije funkcija države (COFOG). Osim toga, mogle bi postojati razlike zbog vremena evidentiranja rashoda, posebno za vojnu opremu, jer se u izvješćima NATO-a ne slijede pravila iz nacionalnih računa za vrijeme evidentiranja.
([17]) Uzeto je u obzir stanje na datum zaključenja Komisijine proljetne prognoze 2026. (4. svibnja 2026.).
([18]) Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci naslovljena „Europski semestar 2026. – Proljetni paket", COM(2026) 200 final.

(18) Belgija se srednjoročno i dugoročno suočava s visokim rizicima za fiskalnu održivost. Potrebna je sveobuhvatna fiskalna strategija za smanjenje javnog duga, uz istodobnu provedbu reformi za jačanje potencijalnog rasta. Javna potrošnja u Belgiji 2025. iznosila je 54,2 % BDP-a, što je jedna od najviših stopa u EU-u. Trajno visoki javni rashodi u Belgiji, zbog kojih je potrebno veliko ukupno porezno opterećenje, negativno utječu na gospodarsku učinkovitost. U Belgiji su mjere politike fragmentirane na više razina vlasti (općine, pokrajine, regije i zajednice, savezna razina). Njihovo supostojanje podrazumijeva složenu raspodjelu nadležnosti i rizik od udvostručavanja, što dovodi do nepotrebnih administrativnih troškova, ali ne nužno i do bolje kvalitete pruženih javnih usluga. Nedostatak djelotvorne koordinacije među saveznim tijelima komplicira provedbu određenih politika i reformi i dovodi do neučinkovitosti u upravljanju javnim ulaganjima. Stoga je za održive javne financije u Belgiji potrebno poduzeti odlučne mjere u vezi s razinom, strukturom i ukupnom učinkovitosti javne potrošnje. Premda je uvođenje analiza rashoda na saveznoj razini i razini saveznih jedinica (regija i zajednica) prvi korak prema poboljšanju kvalitete javne potrošnje, potrebne su daljnje mjere kako bi se javna sredstva usmjerila na politike koje više pogoduju rastu. Jednostavnija struktura vlade, jasnije nadležnosti i bolja koordinacija među saveznim tijelima mogli bi doprinijeti većoj gospodarskoj učinkovitosti i pritom osigurati dodatni fiskalni prostor.

(19) Prema Komisijinu Izvješću o starenju stanovništva za 2024. ([19]) rashodi za mirovine i dugotrajnu skrb glavni su pokretači predviđenog povećanja rashoda povezanih sa starenjem stanovništva za oko 5 postotnih bodova BDP-a do 2070., što je znatno više od prosjeka EU-a (1,4 postotna boda). Očekuje se da će se mirovinskom reformom koja je u tijeku predviđeno povećanje rashoda za mirovine u razdoblju od 2024. do 2070. smanjiti za 1,6 postotnih bodova. Međutim, Belgija bi i dalje bila jedna od zemalja s najvećom javnom potrošnjom za dugotrajnu skrb u EU-u, koja je 2022. iznosila 2,3 % BDP-a (prosjek EU-a je 1,7 %). Predviđa se da će se do 2070. rashodi za dugotrajnu skrb povećati za 1,7 postotnih bodova BDP-a, u odnosu na prosječno povećanje od 0,8 postotnih bodova u EU-u, što doprinosi povećanju rizika za dugoročnu fiskalnu održivost. Dostupni podaci pokazuju da je u ustanovama za rezidencijalnu skrb udio osoba koje su neovisne ili u manjoj mjeri ovisne o skrbi osobito velik u Regiji glavnog grada Bruxellesa i Valoniji, premda se u posljednjih deset godina smanjuje. Regije poduzimaju mjere kako bi korištenje različitih oblika skrbi postalo troškovno učinkovitije, ali je većina mjera ograničenog opsega ili u ranoj fazi. Stoga ima prostora za daljnje povećanje troškovne učinkovitosti skrbi, među ostalim jačanjem mjera za odvraćanje od prekomjerne upotrebe rezidencijalne skrbi i poboljšanjem usluga skrbi u zajednici.

(20) Sustavno, smisleno i pravodobno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika ostaje ključno za osiguravanje opće odgovornosti za uspješnu provedbu Unijinih instrumenata financiranja, kao i u kontekstu europskog semestra.

(21) Provedba programa kohezijske politike, koji obuhvaćaju Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Fond za pravednu tranziciju (FPT) i Europski socijalni fond plus (ESF+) u Belgiji, dobro napreduje, posebno kad je riječ o odabiru projekata. Međutim, važno je pojačati napore kako bi se osigurala brza provedba odabranih projekata, posebno kako bi se ubrzala potrošnja na razini korisnika, i maksimalno povećati njihov učinak na terenu. Belgija u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta. Belgija istodobno treba ubrzati provedbu Fonda za pravednu tranziciju jer sredstva trebaju biti isplaćena do kraja 2026. Bitno je osigurati da se nova ulaganja koja je Belgija utvrdila u svojem preispitivanju fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja, posebno ulaganja povezana s pet prioriteta iz Uredbe o preispitivanju u sredini programskog razdoblja ([20]), provode brzo i djelotvorno.

([19]) Europska komisija i Odbor za ekonomsku politiku, Izvješće o starenju stanovništva za 2024., dostupno na: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([20]) Uredba (EU) 2025/1914 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2025. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja.

(22) Belgija se suočava s nizom izazova koji se odnose na inovacije, poslovno okruženje, regulatorno i administrativno opterećenje i složenost, regulatorna ograničenja u uslužnom sektoru, dekarbonizaciju industrije i prometa, uvođenje obnovljivih izvora energije, subvencije za fosilna goriva, kvalitetu vode i prekomjerno taloženje dušika, nedostatak radne snage i neusklađenost ponude i potražnje vještina, integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, obrazovni sustav i nastavničku profesiju.

(23) Unatoč inicijativama za pojednostavnjenje koje su poduzele sve razine vlasti, veliko regulatorno opterećenje i visoka razina administrativne složenosti i dalje narušavaju poslovno okruženje u Belgiji. Sustavnijom provedbom procjena učinka i lakšim pristupom podacima poboljšala bi se kvaliteta oblikovanja politika. Poduzeća su izložena velikom administrativnom opterećenju, posebno kad je riječ o propisima o zapošljavanju, socijalnoj sigurnosti i operativnim troškovima. Sa znatnim ograničenjima suočavaju se ona poduzeća koja se moraju uskladiti s više regionalnih sustava ili ishoditi poslovne dozvole za razvoj svoje djelatnosti. U postupku izdavanja dozvola sudjeluju savezna, regionalna i lokalna tijela, pa je proces složen, fragmentiran i skup. To se posebno odnosi na građevinske dozvole, što negativno utječe na građevinski sektor i uzrokuje manjak stambenih nekretnina i kašnjenja u infrastrukturnim projektima. Poslovni sektor nastavljaju ograničavati nedostatak resursa i neučinkovitost pravosudnog sustava, koji dovode do kroničnih zaostataka i sporosti postupaka. Ograničenja u nekim reguliranim profesijama i dalje su velika, što bi moglo ometati prekograničnu poslovnu aktivnost ili stvoriti prepreke ulasku poduzeća na tržište. Strogi propisi ili druge prepreke ulasku utječu i na prekogranično pružanje usluga, primjerice u sektoru maloprodaje i energetskom sektoru, što može ograničiti tržišno natjecanje.

(24) Belgija ima jednu od najnižih razina poslovne dinamike u EU-u ([21]). Premda je udio novih poduzeća u Belgiji usporediv sa susjednim zemljama, udio brzorastućih (*scale-up*) poduzeća znatno je ispod prosjeka EU-a (0,25 % u odnosu na 0,79 %). Prepreke rastu belgijskih *start-up* poduzeća među ostalim su visoki troškovi rada i primjena poreznih olakšica ovisno o veličini poduzeća ([22]). Primjerice, utvrđeno je da se subvencijom za prvo zapošljavanje nije djelotvorno poticalo otvaranje održivih radnih mjesta i da je primjena posebnih poreznih značajki za mala i srednja poduzeća (MSP-ove) (npr. smanjena stopa poreza na dobit) potaknula poduzetnike da dohodak od rada uključe i pretvore u dohodak od kapitala („društva za upravljanje”). Prepreka rastu poduzeća može biti i otežan pristup financiranju tijekom faze rasta. Pristup financiranju posebno otežava to što tržišta poduzetničkog kapitala i kapitala za rast nisu široko razvijena. Usklađivanjem poreznih pravila za sve vrste ulaganja (uključujući ulaganja u nekretnine, mirovinske proizvode, štedne račune, račune vrijednosnih papira) mogla bi se potaknuti vlasnička ulaganja.

(25) Iako je Belgija jedan od predvodnika EU-a u području inovacija i ima visok intenzitet istraživanja i razvoja (3,36 % BDP-a u 2024., među najvišima u EU-u), belgijske aktivnosti istraživanja i razvoja koncentrirane su u nekoliko sektora i velikih poduzeća, pri čemu nekoliko prepreka ometa širenje inovacija u cijelom gospodarstvu. Nadalje, u Valoniji je učinak ulaganja u istraživanje i razvoj na zapošljavanje i gospodarstvo i dalje ograničen zbog fragmentirane potpore poslovanju i nedovoljne gospodarske diversifikacije, ali bi se na temelju nekih reformi koje se trenutačno provode taj trend mogao preokrenuti. Visoke porezne olakšice za istraživanje i razvoj ne dopiru do poduzeća s najvećim potencijalom rasta. Za veću uspješnost u području inovacija i održivi rast produktivnosti trebalo bi ojačati širenje inovacija u svim sektorima i poduzećima. Studije ([23]) pokazuju da je moguće povećati učinkovitost i djelotvornost javne potpore za istraživanje i inovacije, osobito izbjegavanjem učinaka istiskivanja i boljom dodjelom sredstava brzorastućim poduzećima. Osim toga, niska stopa radne mobilnosti u Belgiji, koja može biti posljedica čimbenika kao što su visoke plaće povezane sa stažem te niska transparentnost plaća, također ograničava širenje inovacija na ostatak gospodarstva.

([21]) Belgijska nacionalna banka, Tablica pokazatelja konkurentnosti, izvješće za 2024.
([22]) Bijnens, G. (2025.), *Reigniting growth: trends and challenges for business dynamism in Belgium*. *NBB Economic Review*.
([23]) OECD (2021a) *R&D Tax Incentives: Belgium*, 2020. Schoonackers, R. (2020.) *Tax incentives for R&D: Are they effective? NBB Economic Review* i OECD (2024.), *OECD Economic Surveys: Belgium*, 2024.

(26) Iako opskrba električnom energijom s niskom razinom emisija ugljika (nuklearna energija i obnovljivi izvori energije) i dalje raste, Belgija još znatno ovisi o uvozu fosilnih goriva (67,1 % kombinacije izvora energije u Belgiji). Povećanja energetske učinkovitosti u 2024. nisu bila dovoljna da se nastavi silazni trend krajnje potrošnje energije u Belgiji prisutan od 2019. To je uglavnom posljedica povećanja potrošnje energije i emisija u prometnom sektoru. Ambicioznije mjere politike potrebne su i za dekarbonizaciju fonda zgrada, uključujući socijalne stanove, koji čine 33 % nacionalne potrošnje energije. Mjere obnove dovele su do smanjenja potrošnje energije u stambenim zgradama, ali to nije bilo dovoljno za postizanje dugoročnih ciljeva obnove.

(27) Visoki troškovi električne energije otežavaju daljnju dekarbonizaciju gospodarstva, a posebno proizvodnog sektora. Nakon poreza i pristojbi ([24]) troškovi električne energije po jedinici gotovo su četiri puta veći od troškova plina za industriju, što je jedan od najvećih omjera u EU-u i otežava prelazak s fosilnih goriva na električnu energiju. Vlada planira smanjiti trošarine na električnu energiju, ali su potrebne i djelotvorne mjere politike kojima bi se industrije potaknule na prelazak na čišću energiju. Ugovori za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik i zelena javna nabava mogli bi doprinijeti smanjenju rizika ulaganja i dodatno potaknuti industrije na dekarbonizaciju. Poticanje praksi kružnog gospodarstva moglo bi doprinijeti i smanjenju potražnje za energijom u industriji i ovisnosti o uvozu kritičnih sirovina. Nadalje, ulaganjem u energetsku infrastrukturu i niskougljične tehnologije poduprla bi se dekarbonizacija industrija s visokim emisijama ugljika i industrija u kojima je teško smanjiti emisije ugljika, posebno u Valoniji i Flandriji, među ostalim oko luke Antwerpen, i pritom zadržala konkurentnost.

(28) Premda je u 2025. rekordnih 34,7 % električne energije proizvedeno iz obnovljivih izvora, njihovo uvođenje i dalje koči nedovoljan kapacitet mreže, što je postalo glavna prepreka energetskoj tranziciji Belgije. Planira se nekoliko infrastrukturnih projekata za jačanje elektroenergetske mreže, ali je napredak u vezi s ključnim priključcima spor, posebno zbog zastoja u donošenju odluka u Valoniji i problema s izdavanjem dozvola. Ubrzanom nadogradnjom mrežne infrastrukture i ubrzavanjem postupaka izdavanja dozvola potaknulo bi se uvođenje energije iz obnovljivih izvora. Povećanju fleksibilnosti potrošnje energije i energetske učinkovitosti mogla bi doprinijeti i prilagodba pravnih okvira kako bi se potaknula ulaganja u skladištenje električne energije i upravljanje potrošnjom te olakšavanje dijeljenja energije poticanjem uvođenja pametnih brojila u Bruxellesu i Valoniji.

(29) Sve veća krajnja potrošnja energije u Belgiji uglavnom je posljedica povećanja potrošnje energije i emisija u prometnom sektoru, posebno u sektoru međunarodnog zračnog prijevoza, pomorskog prijevoza i cestovnog prijevoza tereta ([25]). Željeznički prijevoz još je nedovoljno privlačna opcija za prijevoz putnika i tereta, a broj osobnih automobila neprestano se povećava, što dovodi do visokih troškova zagušenja. Povećanje udjela električnih automobila u ukupnoj prodaji automobila nedavno se zaustavilo, a mogući je uzrok nedostatak infrastrukture za punjenje u Valoniji. Dekarbonizacija prometnog sektora mogla bi se ubrzati znatnijim povećanjem energetske učinkovitosti i podupiranjem elektrifikacije te proizvodnje i uvođenja održivih goriva za sektor zračnog i pomorskog prijevoza. Osim toga, diferencirana naplata cestarina za sve vrste vozila, dodatna ulaganja u javni prijevoz, uz ulaganja u okviru belgijskog plana za oporavak i otpornost, i promicanje zajedničkog korištenja automobila i aktivne mobilnosti promet bi učinili održivijim.

([24]) Porezi i pristojbe obuhvaćaju poreze na dodanu vrijednost, trošarine, savezni doprinos za energiju, dodatnu pristojbu za odobalne mreže, pristojbe povezane sa sigurnošću opskrbe i mehanizmima naknade za kapacitet, zelene certifikate, pristojbe za kogeneraciju, naknade za obvezu pružanja javne usluge, pristojbe za potporu obnovljivim izvorima energije, financiranje socijalnih tarifa, troškove za ispunjavanje obveza energetske učinkovitosti.

([25]) Statistički podaci o prometu u EU-u: Statistička knjižica, 2024.

(30) Belgijska tijela ([26]) procijenila su da su savezne izravne subvencije za fosilna goriva u 2022. iznosile 2,4 % BDP-a, a za mnoge od njih ne postoji plan postupnog ukidanja prije 2030. Osobito bi se moglo razmotriti prioritetno postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva koje ne rješavaju problem energetskog siromaštva na ciljani način, ne odgovaraju na stvarna pitanja energetske sigurnosti, ometaju elektrifikaciju i nisu ključne za industrijsku konkurentnost. Subvencije za fosilna goriva, kao što su smanjene trošarine na profesionalni dizel, kartice poduzeća za gorivo i smanjeni PDV na plin, gospodarski su neučinkovite i hrane ovisnost o fosilnim gorivima. Snižene trošarine na loživo ulje i plin smanjuju njihove troškove u usporedbi s električnom energijom, što otežava prelazak na zelenije sustave grijanja i koči energetsku obnovu zgrada. Budući da postoji rizik da Belgija neće ostvariti svoje ciljeve obnove i energetske učinkovitosti za 2030., ubrzanje energetske tranzicije moglo bi se postići povećanjem ulaganja u energetsku obnovu i nadopunjavanjem ulaganja reformama politika kako bi se poticaji preusmjerili na energetsku obnovu i niskougljična rješenja za grijanje, uz zaštitu pravednosti. Iako je najavljen prelazak s trošarina za električnu energiju na trošarine za fosilna goriva za kućanstva, nije sigurno hoće li on omogućiti dovoljno brzu promjenu relativnih cijena električne energije i fosilnih goriva kako bi se ostvarili ciljevi za 2030.

(31) Kvaliteta vode i degradacija prirode jedan su od izazova jer na većinu vodnih tijela u Belgiji utječu raspršeni izvori onečišćenja. Intenzivna poljoprivreda, posebno stočarstvo, oslobađa velike količine onečišćujućih tvari u zrak, tlo i vodu. Premda su poduzete određene mjere, onečišćenje nastavljaju uzrokovati i proizvodnja električne energije, metalni sektor i proizvodnja kemikalija. Smanjenje razine bioraznolikosti ugrožava gospodarske sektore koji u velikoj mjeri ovise o uslugama ekosustava. Prirodna rješenja ključna su za izgradnju otpornosti na klimatske promjene i zaštitu gospodarstva od posljedica ekstremnih vremenskih uvjeta. Iako je flamanska vlada donijela revidirani sedmi akcijski program za nitrate, potrebno je daljnje djelovanje kako bi se smanjilo prekomjerno taloženje dušika, a poljoprivreda postala održivija.

(32) Belgija ima nisku stopu zaposlenosti (72,8 % u odnosu na prosječno 76,1 % u EU-u), uz znatne razlike među regijama. Slabo je i sudjelovanje skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada, tj. osoba migrantskog podrijetla, osoba s niskom razinom obrazovanja, starijih osoba i osoba s invaliditetom. Belgija je u 2025. donijela velike reforme tržišta rada, uključujući ograničavanje razdoblja primanja naknada za nezaposlenost na dvije godine. Međutim, njihov učinak ovisit će o djelotvornosti popratnih politika za uključivanje na tržište rada. Ima prostora i za povećanje djelotvornosti mjera za integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada i povećanje učinkovitosti regionalnih javnih službi za zapošljavanje. To bi ujedno trebalo doprinijeti smanjenju stope osoba u kućanstvima u kojima (gotovo) nema zaposlenih i razlika u ishodima na tržištu rada među regijama i skupinama. Istodobno je stopa slobodnih radnih mjesta u Belgiji, premda se tijekom 2025. kontinuirano smanjivala, još znatno iznad prosjeka EU-a (3,8 % u odnosu na 2,1 % u 2025.). Nedostatak radne snage i vještina i dalje je posebno visok u uslužnom sektoru, kao i u profesionalnom, znanstvenom i tehničkom sektoru te sektorima kao što su zdravstvo, građevinarstvo i IKT, a svi ti sektori važni su za buduću konkurentnost, uključujući zelenu i digitalnu tranziciju. Neusklađenost ponuđenih i traženih vještina mogla bi se smanjiti usavršavanjem i prekvalifikacijom, ali je razina sudjelovanja odraslih u obrazovanju ili osposobljavanju niska (Anketa o obrazovanju odraslih: 34,9 % u 2022.; EU: 39,5 %), posebno u skupinama u nepovoljnom položaju.

(33) S obzirom na presudnu ulogu ljudskog kapitala u povećanju konkurentnosti i strateške autonomije Unije, Vijeće je 2026. državama članicama preporučilo da poduzmu mjere za hitno prevladavanje strukturnih izazova povezanih s ljudskim kapitalom u području vještina, obrazovanja i osposobljavanja, koji koče konkurentnost. Preporuke za pojedinu zemlju upućene Belgiji 2026. mogu doprinijeti provedbi Preporuke Vijeća o ljudskom kapitalu u Uniji.

([26]) FPS Finance (2024.), *Inventory of federal fossil-fuel subsidies*.

(34) Obrazovni rezultati djece i mladih u području osnovnih vještina (pismenost, matematika i prirodoslovlje) u sve tri zajednice (Flamanskoj, Francuskoj i Njemačkoj zajednici) dugoročno su u opadanju, što je vidljivo iz međunarodnih procjena. Flamanska i Francuska zajednica provode sveobuhvatne kurikularne reforme usmjerene na osnovne vještine, ali i dalje postoje razlike u obrazovanju s obzirom na socioekonomski i migracijski status, koje se pogoršavaju ranim usmjeravanjem u različite obrazovne smjerove i ponavljanjem razreda. Jačanjem učenja na radnom mjestu mogla bi se povećati relevantnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na srednjoj razini za tržište rada. Većim upisivanjem u područja prirodnih znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) te informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) na svim razinama, posebno kad je riječ o djevojkama, moglo bi se doprinijeti zadovoljavanju potražnje na tržištu rada. Provode se mjere za rješavanje problema manjka nastavnog osoblja, ali učitelji i nastavnici u Belgiji i dalje nailaze na prepreke kad je riječ o sudjelovanju u stručnom učenju s konkretnim učinkom i osjećaju se podcijenjenima u društvu. Javna potrošnja na obrazovanje među najvišima je u EU-u, s 4,4 % BDP-a za predškolsko, osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. To može biti povezano s nižim omjerima učenika i nastavnika u sve tri zajednice, relativno višom stopom ponavljanja razreda i relativno nižim zakonski propisanim brojem sati poučavanja. ([27]) Radom na prevladavanju segmentacije obrazovnog sustava mogla bi se povećati učinkovitost potrošnje i svladati strukturni izazovi.

(35) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2026. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2026. Kad je riječ o Belgiji, preporuka br. 1 doprinosi provedbi prve i druge preporuke za europodručje, preporuka br. 2 doprinosi provedbi četvrte preporuke za europodručje, preporuka br. 3 doprinosi provedbi sedme i devete preporuke za europodručje, preporuka br. 4 doprinosi provedbi sedme preporuke za europodručje, a preporuka br. 5 doprinosi provedbi pete preporuke za europodručje,

PREPORUČUJE da Belgija u 2026. i 2027. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Nastaviti se pridržavati maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 20. lipnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita i pritom iskoristiti fleksibilnost na temelju nacionalne klauzule o odstupanju koju je aktiviralo Vijeće. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost te povećati pripravnost i pritom osigurati održivost duga i učinkovitost potrošnje te postupnu prilagodbu proračuna u skladu sa strukturno većom potrošnjom za obranu. Osigurati da mjere poduzete za ublažavanje posljedica povećanja cijena energije budu privremene i usmjerene na zaštitu ranjivih kućanstava ili zadovoljavanje potreba energetski intenzivnih poduzeća, održavaju poticaje za uštedu energije i da je njihov fiskalni trošak u skladu s obvezama koje proizlaze iz fiskalnog okvira EU-a. Nastaviti provoditi reforme i ulaganja na kojima se temelji produljeno razdoblje prilagodbe u skladu s preporukom Vijeća od 20. lipnja 2025. Povećati učinkovitost javne potrošnje, pojednostavniti strukturu vlade i pojačati koordinaciju među saveznim tijelima. Povećati troškovnu učinkovitost sustava dugotrajne skrbi i istodobno zadržati priuštiv pristup skrbi i uslugama.

2. Osigurati kontinuitet reformi i ulaganja koji se provode u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Povećati napore za provedbu programâ kohezijske politike, na temelju, ovisno o slučaju, preraspodjele na strateške prioritete dogovorene u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja i na fleksibilnosti dostupne u okviru kohezijske politike.

3. Pojednostavniti i poboljšati propise i smanjiti administrativno opterećenje, među ostalim pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola i uklanjanjem regulatornih prepreka u području usluga, kako bi se unaprijedili poslovno okruženje i poslovna dinamika, i pritom poraditi na regionalnim izazovima. Pojačati širenje inovacija usmjeravanjem javne potpore za istraživanje i razvoj u poduzeća s najvećim potencijalom rasta, poticanjem profesionalne mobilnosti radnika i olakšavanjem pristupa financiranju za *scale-up* poduzeća.

([27]) OECD (2024.), *Education at a Glance 2024: OECD Indicators* (Ukratko o obrazovanju 2024.: Pokazatelji OECD-a), *OECD Publishing*, Pariz, How much time do teachers spend teaching and working? Education at a Glance 2024 | OECD.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, među ostalim povećanjem energetske učinkovitosti zgrada i daljnjim poticanjem industrije na dekarbonizaciju. Poduzeti mjere za povećanje upotrebe i ponude održivog prijevoza i riješiti problem zagušenja cestovnog prometa. Ubrzati nadogradnju mrežne infrastrukture i uvođenje energije iz obnovljivih izvora daljnjim pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola i pritom poraditi na regionalnim izazovima te promicati fleksibilnost potražnje i skladištenje. Postupno ukinuti subvencije za fosilna goriva, osobito u prometnom sektoru i sektoru grijanja, među ostalim preusmjeravanjem trošarina s električne energije na fosilna goriva. Poduzeti daljnje mjere za održivu poljoprivredu poboljšanjem kvalitete vode i smanjenjem prekomjernog taloženja dušika.

5. Riješiti problem nedostatka radne snage i neusklađenosti ponuđenih i traženih vještina. Pojačati učinkovitost i usmjerenost aktivnih politika tržišta rada kako bi se skupine u nepovoljnom položaju dodatno integrirale na tržište rada i kako bi se smanjile regionalne razlike. Unaprijediti uspješnost i pravednost sustava obrazovanja i osposobljavanja te povećati njihovu relevantnost za tržište rada, posebno u područjima IKT-a i STEM-a. Nastaviti s reformama za poboljšanje statusa nastavničke struke ponudom fleksibilnijih i privlačnijih karijera te osposobljavanja nastavnika.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. srpnja 2026.

Za Vijeće

Predsjednik

S. HARRIS